

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 430/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou KASATKIN & PARTNERS s. r. o., Čajakova 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/97/2022 zo 14. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/97/2022 zo 14. decembra 2022. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 37P/265/2019 domáhala zvýšenia výživného na maloleté dieťa. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 37P/265/2019-755 z 28. júla 2021 tak, že zaviazal otca maloletej prispievať na výživu maloletej zvýšeným výživným na bežné výživné zo sumy 100 eur na sumu 2 500 eur mesačne vopred k rukám matky počnúc 26. májom 2020, vždy do 15. dňa v mesiaci a zvýšeným výživným na tvorbu úspor zo sumy 400 eur na sumu 2 000 eur mesačne vopred na účet maloletej počnúc 25. novembrom 2020, vždy do 15. dňa v mesiaci. Taktiež súd povolil otcovi splácať ročné výživné na bežné výživné od 26. mája 2020 do 28. júla 2021 na maloletú vo výške 33 600 eur v mesačných splátkach po 2 000 eur spolu s bežným výživným až do zaplatenia pod hrozbou straty výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej splátky, počnúc dňom

právoplatnosti tohto rozhodnutia a zročné výživné na tvorbu úspor od 25. novembra 2019 do 28. júla 2021 vo výške 32 000 eur v mesačných splátkach po 2 000 eur spolu s výživným na tvorbu úspor až do zaplatenia pod hrozbou straty výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej splátky, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia. Na základe podaných odvolaní Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 17CoP/40/2021-855 z 15. decembra 2021 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že otcovi uložil povinnosť platiť maloletej bežné výživné v sume 2 500 eur mesačne s účinnosťou od 26. mája 2020 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a výživné na tvorbu úspor v sume 2 000 eur mesačne s účinnosťou od 25. novembra 2019 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na určený účet maloletej (I. výrok); rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zročnom výživnom na bežné výživné, vo výroku o výživnom na tvorbu úspor a vo výroku o zmene rozsudku o predchádzajúcej úprave výživného potvrdil (II. výrok); žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. e) CSP, keďže v rozhodovanej veci nebola splnená osobitná zákonná podmienka dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 CSP v dôsledku spísania a podpísania dovolania advokátskou koncipientkou, a nie advokátom.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že z podaného dovolania je nepochybné, že sťažovateľka bola v dovolacom konaní riadne zastúpená advokátom a dovolanie bolo spísané advokátom. Dovolanie bolo podané 7. marca 2023 cez elektronickú dátovú schránku advokátskej kancelárie jej advokátskou koncipientkou [REDACTED], ktorá dovolanie podpísala svojim kvalifikovaným elektronickým podpisom. Elektronické podpísanie a odoslanie dovolania je len technickým úkonom. Advokátska koncipientka má prístup do elektronickej dátovej schránky advokátskej kancelárie na základe poverenia z 1. februára 2022 udeleného advokátskou kanceláriou konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Alexandra Kasatkina, LL.M. Na základe tohto poverenia je advokátska koncipientka oprávnená zastupovať advokátsku kanceláriu „*v plnom rozsahu pri elektronickom podpisovaní a podávaní všetkých elektronických podaní (dokumentov) v prospech súdov, správnych orgánov, orgánov činných v trestnom konaní a iných tretích osôb a za týmto účelom aj na vykonávanie akýchkoľvek potrebných úkonov s tým súvisiacich*“. Uvedené bolo preukázané priloženým poverením v prílohe podania. Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) umožňuje advokátovi dať sa na jednotlivé úkony zastúpiť advokátskym koncipientom. Z predloženého poverenia jasne vyplýva, že advokátska koncipientka bola riadne advokátskou kanceláriou poverená na elektronické podpisovanie a podávanie všetkých elektronických dokumentov vo vzťahu k súdom. Je nepochybné, že advokátska kancelária prostredníctvom svojho konateľa a advokáta jasne prejavila svoju vôľu dať sa zastúpiť pri elektronickej komunikácii prostredníctvom elektronickej dátovej schránky svojou advokátskou koncipientkou. Nebyť tohto poverenia, advokátska koncipientka by tieto úkony technicky nemohla vykonať. Sťažovateľka zastáva názor, že s poukazom na § 89 ods. 3, § 429 a § 438 CSP a § 16

ods. 2 a § 64 ods. 2 zákona o advokácii najvyšší súd pri posudzovaní splnenia procesných podmienok podania dovolania postupoval príliš formalisticky, keď § 429 ods. 1 CSP vyložil tak, že jedinou oprávnenou osobou spísať dovolanie je výlučne advokát. Najvyšší súd uprednostnil doslovný jazykový výklad predmetného ustanovenia bez zohľadnenia toho, či bol naplnený účel daného ustanovenia, čo malo za následok neprimerané obmedzenie sťažovateľky v prístupe k súdu a obmedzenia jej základných práv. V tomto smere sťažovateľka poukazuje na právne závery vyplývajúce z nálezov ústavného súdu č. k. III. ÚS 269/2022-30 z 12. januára 2023. Sťažovateľka tvrdí, že v dovolacom konaní bola riadne zastúpená advokátom tak, ako to vyžaduje § 429 ods. 1 CSP. Advokátska kancelária je oprávnená v súlade s § 16 ods. 2 zákona o advokácii poveriť v rámci praxe advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb. Za takýto úkon možno považovať aj podpísanie a podanie dovolania elektronickými prostriedkami. V zmysle presvedčenia sťažovateľky tak advokátska kancelária postupovala správne a dovolanie bolo podané a podpísané osobou oprávnenou na vykonanie takéhoto úkonu. Porušenia namietané v tejto ústavnej sťažnosti podľa názoru sťažovateľky priamo zasahujú do princípu právnej istoty.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, teda pre nespísanie dovolania advokátom.

5. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (m. m. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05). Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa (I. ÚS 18/2020).

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala, že v jej prípade neboli splnené podmienky na odmietnutie dovolania najvyšším súdom, ktorý postupoval formalisticky, uprednostňujúc doslovný jazykový výklad § 429 ods. 1 CSP bez ohľadu na naplnenie účelu tejto procesnej normy, čo malo za následok neprimerané obmedzenie sťažovateľky v prístupe k súdu.

7. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na svoje predošlé rozhodnutie sp. zn. 3Obdo/96/2019 z 27. novembra 2019 publikované ako judikát v Zbierke stanovísk

Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2020 pod R 49/2020, ktoré sa týka podpisovania dovolania podaného elektronickými prostriedkami advokátskym koncipientom a v ktorom dovolací súd konštatoval: „*Ak bolo dovolanie podané elektronickými prostriedkami autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskeho koncipienta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpisania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť a má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e/ CSP.*“ Citované rozhodnutie dovolacieho súdu rozvinulo judikatúru týkajúcu sa odmietnutia dovolania podpísaného advokátskym koncipientom v prípade podpisovania dovolania podaného v listinnej podobe (uznesenie sp. zn. 3Oboer/42/2017 z 26. apríla 2018 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát pod R 78/2018). V posudzovanej veci napadnuté uznesenie odvolacieho súdu obsahovalo v súlade so znením § 393 ods. 1 CSP poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní. Najvyšší súd vyhodnotil, že sťažovateľka bola v rozhodnutí odvolacieho súdu riadne poučená o povinnosti zastúpenia advokátom v dovolacom konaní vrátane povinnosti spísania dovolania advokátom, ako to vyžaduje judikatúra najvyššieho súdu pri skúmaní splnenia podmienok podľa § 429 ods. 1 CSP. Najvyšší súd z výsledku informatívneho overenia podpisov v elektronickej správe zo 7. marca 2022 zistil, že dovolanie sťažovateľky zo 7. marca 2022 bolo podpísané [REDAKOVANÉ], advokátskou koncipientkou spoločnosti KASATKIN & PARTNERS s. r. o. Z poverenia z 1. februára 2022 daného spoločnosťou KASATKIN & PARTNERS s. r. o. (za ktorú konal jej konateľ a advokát JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M.) dovolací súd zistil, že advokátsku koncipientku [REDAKOVANÉ] uvedená spoločnosť poverila na zastupovanie „*v plnom rozsahu pri elektronickom podpísovaní a podávaní všetkých elektronických podaní (dokumentov) v prospech súdov, správnych orgánov činných v trestnom konaní a iných tretích osôh a za týmto účelom aj na vykonávanie akýchkoľvek úkonov s tým súvisiacich*“. Podľa najvyššieho súdu aj vzhľadom na už vyslovené závery je nepochybné, že dovolanie podané v elektronickej forme v predmetnej veci nebolo spísané a podpísané osobou advokáta, ako to vyžaduje znenie § 429 ods. 1 CSP, ale advokátskou koncipientkou. Najvyšší súd tiež uviedol, že advokát, ktorému sťažovateľka udelila splnomocnenie na zastupovanie v (dovolacom) konaní, si, obrazne povedané, chcel zjednodušiť prácu tým, že udelí plnú moc na podávanie a podpisovanie elektronických podaní advokátskej koncipientke, hoci minimálne vo vzťahu k dovolaciemu konaniu nemá na takýto postup oporu v zákone a ani v judikatúre najvyššieho súdu a takéto „uľahčenie si práce“ advokátom má pre svojho klienta, ktorého zastupuje, „fatálne“ následky, keďže v dôsledku postoja advokáta k svojim povinnostiam sa dovolací súd nemohol vôbec zaoberať predloženou dovolacou argumentáciou a vyhodnotiť jej opodstatnenosť, prípadne neopodstatnenosť. Na okraj dodal, že v zmysle čl. 2 ods. 2 uznesenia č. 14 predsedníctva Slovenskej advokátskej komory zo 7. novembra 2006 o pravidlách výkonu substitučného oprávnenia advokátskych koncipientov advokátsky koncipient nesmie advokáta zastupovať pred najvyšším súdom a pred ústavným súdom. Hoci predmetné uznesenie nie je záväzné, pre súd je záväzné pre advokátov pri výkone ich povolania, no napriek tomu advokát JUDr. Alexander Kasatkin, LL.M. (ako spoločník a konateľ advokátskej kancelárie KASATKIN & PARTNERS s. r. o.), poveril svoju advokátsku koncipientku na podpisovanie elektronických podaní vrátane podpisania a dovolania v predmetnej veci.

8. Ústavný súd považuje za vhodné poskytnúť prehľad jeho rozhodovacej činnosti, v rámci ktorej preskúmaval ústavnosť uznesení najvyššieho súdu o odmietnutí dovolaní spísaných advokátskym koncipientom. V náleze sp. zn. I. ÚS 484/2019 z 11. februára 2020 ústavný súd vyslovil porušenie práv dovolateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie podľa § 447 písm. e) CSP. Najvyšší súd v tam preskúmanom uznesení považoval za rozhodujúce to, kto dovolanie podpísal kvalifikovaným elektronickým podpisom, a, odkazujúc na judikát R 49/2020, za jedinou oprávnenú osobu podpísať dovolanie považoval len advokáta, absenciu podpisu ktorého považoval za nenaplnenie predpokladov podľa § 429 ods. 1 CSP. Ústavný súd však zistil, že z elektronickej schránky advokátky boli okresnému súdu doručené štyri elektronické dokumenty, z ktorých dva boli podpísané advokátkou a dva advokátskou koncipientkou, no nebolo možné zistiť, ktoré boli podpísané advokátkou a ktoré jej koncipientkou. Nebolo teda možné identifikovať, či dovolanie podpísala advokátka alebo jej koncipientka, a teda či bol dodržaný § 429 CSP. Dôvodom vyslovenia porušenia ústavných práv sťažovateľa tak bolo to, že najvyšší súd v čase rozhodovania o dovolaní nedisponoval dokumentom, na základe ktorého by bolo možné nepochybne zistiť, kto dovolanie sťažovateľa elektronicky podal. Ústavný súd teda považoval za podstatné skúmať identitu osoby, ktorá dovolanie podpísala, z dôvodu, že podmienka podľa § 429 ods. 1 CSP bude splnená vtedy, ak bude dovolanie podané elektronicky autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokáta. Ústavný súd v tomto náleze uviedol, že *«Vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 821 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú advokáti (právnické osoby od 1. júla 2017 a fyzické osoby od 1. júla 2018) povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom, bude obligatórna náležitosť dovolania podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku spočívajúca v spísaní dovolania advokátom splnená vtedy, pokiaľ bude dovolanie podané elektronicky autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronicкую pečatou patriacim advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa [§ 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“]. Je v zásade bez právneho významu skúmať, aká fyzická osoba písomný dokument vytvorila, resp. koľko fyzických osôb sa na jeho tvorbe podieľalo.»* Za ústavne súladný ústavný súd považoval výklad § 429 ods. 1 CSP tak, ako ho najvyšší súd formuloval v uznesení sp. zn. 3Obdo/96/2019 z 27. novembra 2019, následne publikovanom ako judikát R 49/2020, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že *„I. Pre splnenie zákonnej podmienky podľa § 429 ods. 1 C.s.p. musí byť dovolanie podané v elektronickej forme autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronicкую pečatou (§ 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente) patriacim advokátovi, ktorý zastupuje dovolateľa. II. Výlučne autorizácia elektronicky podaného dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronicкую pečatou preukazuje, ktorá osoba v mene dovolateľa dovolanie spísala a podpísala. III. Ak bolo dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskeho koncipienta, nie je splnená zákonná podmienka spísania a podpísania dovolania advokátom v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 C.s.p. Tento nedostatok dovolania nemožno po uplynutí lehoty na podanie dovolania odstrániť a má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. e/ C.s.p.“*

9. Na základe ústavnej sťažnosti bolo uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 96/2019 z 27. novembra 2019 podrobené aj ústavnému prieskumu. V uznesení č. k. I. ÚS 495/2020-23 z 27. októbra 2020 ústavný súd preskúmal uznesenie najvyššieho súdu, ktorým, poukazujúc na judikát najvyššieho súdu R 78/2018, odmietol dovolanie z dôvodu nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, t. j. neautorizovania dovolania podaného v elektronickej forme kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou podľa § 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) patriacou advokátovi, ktorý dovolateľa zastupuje, a to napriek poučeniu krajského súdu o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní podľa § 393 ods. 1 CSP. V danom prípade bolo dovolanie elektronicke doručené okresnému súdu advokátskou koncipientkou advokátskej kancelárie, ktorá ho autorizovala svojím kvalifikovaným elektronickým podpisom na základe plnej moci udelenej jej advokátskou kanceláriou „na podpisovanie a podávanie akýchkoľvek podaní a vykonávanie akýchkoľvek právnych úkonov v elektronickej forme v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. okrem iného vo vzťahu k všeobecným súdom Slovenskej republiky“. Ústavný súd predmetným uznesením odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú po tom, ako dospel k záveru, že právny názor najvyššieho súdu o nesplnení podmienok podľa § 429 CSP nemožno považovať za svojvoľný, zjavne neodôvodnený a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu, ani ktorá by bola v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Zároveň v bode 21 ústavný súd poukázal na svoj názor vyslovený nálezhom č. k. I. ÚS 484/2019-47 z 11. februára 2020.

10. Obdobné závery ako v predchádzajúcom bode citovanom uznesení prijal ústavný súd aj vo veciach sp. zn. IV. ÚS 8/2021 a sp. zn. I. ÚS 311/2021, v ktorých odmietol ústavné sťažnosti namierené proti rozhodnutiam najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu nesplnenia osobitnej procesnej podmienky dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, t. j. neautorizovania dovolania podaného v elektronickej forme podľa zákona o e-Governmente advokátom, ako zjavne neopodstatnené.

11. Vo veci sp. zn. III. ÚS 243/2021 ústavný súd preskúmal uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom administratívnej zamestnankyne advokáta zastupujúceho dovolateľa. V predmetnej veci ústavný súd vyslovil, že «... z hľadiska posudzovania podmienok stanovených § 429 ods. 1 CSP je irelevantné, či tzv. „advokátom poverenou osobou“ bude jej zamestnanec alebo advokátsky koncipient, kvalifikované elektronické podpisy týchto osôb nebudú vyhovovať striktne nastaveným požiadavkám uvedeného zákonného ustanovenia».

12. Jedným z posledných rozhodnutí, v ktorom sa ústavný súd zaoberal problematikou povinného spisania dovolania advokátom, je nálezh č. k. III. ÚS 269/2022-30 z 12. januára 2023, ktorým ústavný súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie pre nesplnenie podmienok podľa § 429 CSP, keďže dovolanie bolo podané z elektronickej schránky advokátky sťažovateľa jej advokátskou koncipientkou, pričom tak elektroniclá správa, ako aj dovolanie, ktoré bolo jej prílohou, boli podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom advokátskej koncipientky, ktorá mala prístup

do elektronickej schránky advokátky na základe splnomocnenia, ktoré jej advokátka sťažovateľa udelila na prácu s jej elektronicou schránkou 22. novembra 2018 prostredníctvom stránky slovensko.sk, čo aj preukázala dokumentom „Potvrdenie zastupovania“. Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na svoju ustálenú rozhodovaciu prax k otázke osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom – judikáty R 78/2018 a R 49/2020 a nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 489/2018 z 13. septembra 2018, podľa ktorého podľa § 429 ods. 1 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania je jeho spísanie advokátom, a preto nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní, a nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 484/2019 z 11. februára 2020. V náleze č. k. III. ÚS 269/2022-30 z 12. januára 2023 vyjadril ústavný súd názor, že nemožno za ústavne udržateľné považovať právne názory vyjadrené v rozhodnutiach najvyššieho súdu R 78/2018 a R 49/2020, ktoré žiadajú od dovolateľov podpísanie dovolania výlučne advokátom bez možnosti hoc aj výslovného splnomocnenia na podpísanie dovolania advokátskym koncipientom. Výklad najvyššieho súdu, v zmysle ktorého podmienku v druhej vete § 429 ods. 1 CSP (dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom) treba vykladať tak, že advokát je výlučná osoba oprávnená dovolanie spísať a nemôže to za neho urobiť jeho advokátsky koncipient, ústavný súd označil za príliš formalistický, uprednostňujúci doslovný jazykový výklad, ktorý nie je ústavne udržateľný, pretože je v rozpore s účelom § 429 CSP a v rozpore so systematickým a historickým výkladom. Ústavný súd tak prijal právny záver, že advokátsky koncipient môže zastúpiť advokáta aj pri podaní dovolania. Ďalej sa zaoberal riešením situácie, či v prípade absencie osobitného splnomocnenia či poverenia na podpísanie dovolania pri elektronickej podaní dovolania prostredníctvom elektronickej schránky advokáta postačuje na podpísanie a podanie elektronickej podania advokátskym koncipientom oprávnenie, ktoré mu na účely elektronickej komunikácie bolo udelené advokátom podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 v spojení s § 13 ods. 6 a 7 zákona o e-Governmente, teda splnomocnenie majiteľa elektronickej schránky na prístup a dispozíciu s elektronicou schránkou. Ústavný súd dospel k záveru, že udelením splnomocnenia podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 zákona o e-Governmente advokátka prejavila vôľu dať sa pri komunikácii z elektronickej schránky, a teda pri vykonávaní právnych úkonov v elektronickej podobe, zastúpiť svojou koncipientkou, pričom takéto splnomocnenie je v súlade s § 16 ods. 2 zákona o advokácii, podľa ktorého advokátsky koncipient alebo iný zamestnanec advokáta môže advokáta zastúpiť pri jednotlivých úkonoch. Preto splnomocnenie udelené advokátskej koncipientke elektronickej prostredníctvom funkcie portálu slovensko.sk na účely vstupu a disponovania s elektronicou schránkou advokátky pokrýva aj úkon podpísania elektronickej správy kvalifikovaným elektronickej podpisom, podpísania dovolania kvalifikovaným elektronickej podpisom a úkon ich odoslania súdu.

13. Z uvedeného prehľadu rozhodovacej činnosti ústavného súdu je zrejmé, že právny názor vyslovený vo veci sp. zn. III. ÚS 269/2022 je rozdielny ako právny názor prijatý ústavným súdom vo veciach sp. zn. I. ÚS 484/2019, I. ÚS 495/2020, IV. ÚS 8/2021, III. ÚS 243/2021 a sp. zn. I. ÚS 311/2021, avšak nebol predmetom zjednotenia odlišných právnych názorov senátov ústavného súdu v súlade s § 13 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Z tohto dôvodu ho ústavný súd nepovažuje za právny názor, ktorým by bol senát ústavného súdu v tejto veci viazaný.

14. Na podklade citovanej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 484/2019, I. ÚS 495/2020, IV. ÚS 8/2021, III. ÚS 243/2021 a I. ÚS 311/2021), ako aj najvyššieho súdu (R 78/2018, R 49/2020) považuje ústavný súd rozhodovaciu prax v otázke interpretácie § 429 ods. 1 druhej vety CSP za ustálenú a nevidí dôvod sa od nej odkloniť.

15. Nevyhnutnou (a základnou) podmienkou, aby mohlo byť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené dovolaciemu prieskumu, je splnenie zákonnej požiadavky uvedenej v § 429 ods. 1 CSP, a to zastúpenie dovolateľa advokátom s tým, že zároveň dovolanie musí byť spísané advokátom. V tejto súvislosti je zásadné to, že zákonodarca sa v § 429 ods. 1 CSP neuspokojil len so stanovením povinného zastúpenia advokátom počas dovolacieho konania, ale zdôraznil aj podmienku, aby dovolanie bolo advokátom aj spísané. Pokiaľ je dovolanie autorizované (v tomto prípade opatrené kvalifikovaným elektronickým podpisom) advokátskeho koncipienta, nie sú naplnené predpoklady vyplývajúce z dikcie citovaného zákonného ustanovenia, t. j. spísanie dovolania advokátom.

16. Ústavný súd tak pri preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Najvyšší súd v danom prípade postupoval v medziach svojej právomoci, pričom po zistení, že neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, rozhodol o dovolaní spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. e) výslovne umožňuje. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu je v súlade s platnou právnou úpravou a stabilizovanou judikatúrou najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu, preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zasahoval. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, resp. vychádzajúc z okolností danej veci, za svojvoľne narušajúce princíp právnej istoty, ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd nespozoroval v napadnutom rozhodnutí ani známky prílišného formalizmu, dôsledkom ktorého by mohla byť sťažovateľka zbavená prístupu k súdu. Ústavný súd považuje v zmysle uvedeného odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu za ústavne konformné, na základe čoho konštatuje, že mu nemožno vytknúť vady, ktoré by viedli k porušeniu práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu